

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Guia de seminari

Pla d'estudis	Bàtxelor en Ciències de l'educació
Mòdul	M4. Ensenyança i aprenentatge de les llengües i de l'expressió corporal i artística
Seminari	Inici i desenvolupament de la Lectoescriptura 0-6 anys
Resultat(s) d'aprenentatge associat(s)	BCE-E002-03: Proposa una planificació simple en un context donat
Semestre	S2
Professorat responsable A/e	Carolina CERQUEDA SANTACREU ccerquedas@uda.ad
Modalitat	Presencial
Llengua de docència	Català

1. Presentació del seminari

La finalitat del Seminari és conèixer els processos i estratègies pel desenvolupament de la lectoescriptura en l'etapa de 0 a 6 anys.

D'altra banda el seminari ha de donar eines, estratègies i recursos per a què els estudiants elaborin una proposta d'ensenyament-aprenentatge de les llengües per a l'etapa maternal i primer cicle de primera ensenyança vehiculada en català.

2. Continguts del seminari

Bloc 1: Fonaments del desenvolupament de la lectoescriptura

1. **Introducció a la lectoescriptura en la primera infància**
  - Definició i importància
  - Enfocaments teòrics
  - L'aprenentatge emergent i la importància de l'exposició primerenca
2. **Desenvolupament del llenguatge oral com a base de la lectoescriptura**
  - Fases del desenvolupament del llenguatge de 0 a 6 anys
  - Relació entre oralitat i escriptura
  - Consciència fonològica i morfosintaxi
3. **Neurociència de la lectoescriptura**
  - Bases neurobiològiques
  - Processos cognitius implicats
  - Diferències individuals i influències ambientals

Bloc 2: L'emergència de la lectoescriptura dels 0 als 6 anys

4. **Etales de l'adquisició de la lectoescriptura**
  - Hipòtesis d'escriptura de Ferreiro i Teberosky
  - Diferents models d'aprenentatge
  - Principis bàsics de l'aprenentatge de la lectoescriptura
5. **Habilitats pre-lectores**
  - Estratègies per treballar les habilitats pre-lectores
6. **Entorn alfabetitzador i la importància dels materials**
  - Tipus de textos i interaccions significatives
  - Materials manipulatius, contes, jocs i tecnologia
  - El paper dels adults (família i docents)

Bloc 3: Metodologies per a l'ensenyament de la lectoescriptura

7. **Mètodes d'ensenyament de la lectoescriptura**
  - Global, analític i mixt
  - Enfocaments constructivistes vs. sistemàtics
  - Estratègies per treballar en diferents moments evolutius
8. **Pràctiques d'aula i organització de l'aprenentatge**
  - Tallers de lectura i escriptura
  - Projectes i treball per ambients
  - Propostes per a la diversitat d'alumnat
9. **L'avaluació de la lectoescriptura a maternal**
  - Indicadors i eines d'observació
  - Seguiment del progrés i detecció de dificultats
  - Estratègies d'intervenció primerenca

Bloc 4: Dificultats i necessitats específiques

- 10. **Dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura**
  - Dificultats evolutives i trastorns específics
  - Senyals d'alerta i estratègies d'intervenció
- 11. **Inclusió i atenció a la diversitat**
  - Adaptacions metodològiques i curriculars
  - Materials accessibles i propostes multinivell

Bloc 5: Relació escola-família i societat

- 12. **El paper de la família en l'aprenentatge de la lectoescriptura**
  - Com promoure la lectura en l'entorn familiar
  - Bones pràctiques i materials d'acompanyament
- 13. **Lectoescriptura i societat: nous reptes i tecnologia**
  - Impacte de les noves tecnologies en la lectura i escriptura
  - Canvis en els hàbits lectors en la infància

3. Metodologia

El Seminari està format per sessions teòriques i sessions en les quals es treballaran els conceptes a través d'exemples, lectures i exercicis pràctics.

4. Avaluació

4.1. Avaluació continuada

L'avaluació es distribueix en tres proves d'avaluació continuada i un examen final teòric-pràctic. A continuació es detalla cada prova, el seu pes en la nota final i els criteris associats:

Competència		
BCE-E002-03: Proposa una planificació simple en un context donat.		
Indicador	Evidència d'aprenentatge	Percentatge
És capaç d'analitzar un conte infantil, identificant com afavoreix el desenvolupament de la lectoescriptura i la comprensió lectora, relacionar el conte amb els models teòrics treballats en el seminari i reflexionar sobre com utilitzar-lo a l'aula per fomentar l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.	<u>Prova d'avaluació continuada 1</u> (Individual): lliurament d'un treball escrit a través de l'aula virtual.	15%
Aplicar un dels models teòrics de la lectoescriptura a una situació	<u>Prova d'avaluació continuada 2</u> (Individual): lliurament d'un	15%

educativa real o hipotètica, identificar la fase d'aprenentatge en què es troba un infant i justificar-ho amb criteris teòrics i proposar estratègies educatives adequades a la seva evolució en l'aprenentatge de la lectoescriptura.	treball escrit i presentació oral a l'aula.	
Elaborar una justificació didàctica que expliqui com el conte fomenta el desenvolupament de la lectura i l'escriptura en infants de 5-6 anys i dissenyar activitats per treballar les habilitats pre-lectores a partir del conte creat.	<u>Prova d'avaluació continuada 3 (Grupal): lliurament del repte.</u>	10%
En acabar el seminari l'estudiant ha de demostrar que entén els models teòrics de la lectoescriptura i el seu desenvolupament evolutiu, i és capaç d'aplicar els coneixements adquirits en situacions pràctiques relacionades amb l'ensenyament de la lectura i l'escriptura en infants de 0 a 6 anys	<u>Examen final teòric-pràctic</u>	60%

Condicions d'avaluació:

- No es contempla la recuperació de les activitats d'avaluació continuada.
- Cada prova es qualificarà amb una nota numèrica de 0 a 10.
- Es proporcionarà feedback de les activitats dins dels 10 dies posteriors a l'entrega.
- En cas de suspendre l'examen final, hi haurà una **segona convocatòria** per recuperar-lo.

4.2. Avaluació final

La qualificació final s'obtindrà mitjançant la ponderació de les diferents proves d'avaluació, d'acord amb els percentatges establerts per a cadascuna d'elles, donant com a resultat una nota final sobre 10 (amb un decimal).

Totes les notes es qualifiquen sobre 10 amb un decimal. Aquesta nota final reflecteix l'assoliment del resultat d'aprenentatge **BCE-E002-03**.

La nota global del mòdul es calcula segons el que s'estableix al pla docent del **Mòdul M4. Ensenyança i aprenentatge de les llengües i de l'expressió corporal i artística**.

5. Recursos del seminari

Bibliografia bàsica

Material del professorat

Apunts del professorat, disponibles a l'àula virtual

Llibres de referència

- Cuetos, F. (1990). Psicología de la lectura. Colección educación al día. Editorial Escuela Española. 978-84-331-0485-4
- Cuetos, F. (1991). Psicología de la escritura. Colección educación al día. Editorial Escuela Española. 978-84-331-0512-7
- Dehaene, S. (2015) . Aprender a leer. De las ciencia cognitivas al aula. Buenos Aires: Siglo XXI Editores.
- Mora, F. (2020). *Neuroeducación y lectura. De la emoción a la comprensión de las palabras*. Madrid: Alianza Editorial.
- Ripoll, J. C., Aguado, G. (2015). Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes. Madrid: EOS.
- Teberosky, A. (2001). Sistemas de escritura. Constructivismo y educación. Homosapiens Ediciones. ISBN: 978-950-808-281-7
- Teberosky, A. (2001). Aprendiendo a escribir. Cuadernos de Educación. Horsori. Barcelona. ISBN: 978-84-85840-14-4
- Teberosky, A. (2005). Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño. Siglo XXI. Madrid. ISBN: 978-968-23-1578-7

Bibliografia complementària

Al final de cada bloc l'alumne trobarà articles i recursos per complementar allò treballat a l'àula.

6. Observacions del seminari

La participació activa, el treball cooperatiu i la reflexió crítica són aspectes clau per a l'aprofitament del seminari. Es recomana l'assistència regular a les sessions, atès que la dinàmica del seminari combina continguts teòrics amb activitats pràctiques que no poden ser recuperades posteriorment.

L'àula virtual serà el canal principal per a la comunicació, el lliurament de treballs i l'accés als materials de suport. Cal que l'estudiant consulti regularment l'espai virtual per estar al dia de les indicacions del professorat.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement - No comercial - Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode>.